

A XIII. OTDK-ról jelentjük:

Szervezetten, felkészülten, színvonalasan

Az Országos Orvostudományi Diákköri Konferencia ünnepélyes megnyitására április 6-án reggel a Szemészeti klinika tantermeiben került sor. Dr. Minker Emil egyetemi tanár, a házigazda Sze-

dékánját, dr. Kedvessy Györgyöt, a Gyógyszerésztudományi Kar dékánját és dr. Gáspár Lászlót, a KISZ egyetemi bizottságának titkárát, Dr. Cserhádi István oktatási

tem oktatóinak egyik legfontosabb feladata, hivatása". — Beszélte a tudományos kutatómunka jellemzőiről, kiemelve: „Csak az tudja, aki ilyen munkát végez, hogy minden kis részeredmény elérése milyen áldozatos és fáradságos, hogy milyen az az érzés egy-egy jó eredménnyel végzett kísérlet után, hogy azt láthatjuk, amit előttünk még senki, hogy olyan következtetéseket vonhatunk le, melyre mások alig vagy egyáltalán nem gondoltak. E munkában nincs tekintély, csak eredmények vannak. Csak azok az elméletek tarthatók fenn, melyeket kísérletileg előbb-utóbb igazolni lehet, bárki részéről hangozzék is el”.

Orvendetésnek minősítette azt a tény, hogy ezen a konferencián számos előadás hangzik el társadalmi vonatkozású kérdésekről. Mert: „Ma a tudomány nem a kiváltságosok öncélú hobbiája, hanem olyan tevékenység, melynek a társadalom fejlődését kell szolgálnia. A mi szocialista társadalmunk elvárja tudományos dolgozóitól, hogy alapos vizsgálódással, elemzéssel, a tények alapján megített következtetésekkel és javaslatokkal segítsék elő a fejlődést, népünk, nemzeti életünk jobbá tételét, általános műveltségi színvonalának emelését.”

E gondolatok jegyében nyitotta meg a XIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Orvostudományi Szekcióját, majd tolmácsolta dr. Aczél György mi-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Az Orvostudományi Szekciót dr. Cserhádi István, a SZOTE oktatási rektorhelyettese nyitotta meg

gedi Orvostudományi Egyetem Tudományos Diákköri Tanácsának elnöke köszöntötte a megjelenteket. Közöttük az elnökségben helyet foglaló dr. Török Juditot, a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Osztályának vezetőjét, dr. Cserhádi István oktatási rektorhelyettesét, dr. Guba Ferencet, az Általános Orvostudományi Kar

rektorhelyettese mondott megnyitó beszédet. Bevezetőként szólt a diákkörök tagjaival való foglalkozásról. Hangsúlyozta, hogy „A tudományos diákköri tagokkal való foglalkozás, bevezetésük a tudományos munkába, érdeklődésük felkeltése, iránymutatás egyes felvetett problémák módszertani megközelítésére, az egye-

Eredeti gondolatok, élénk viták

Április 6-8. között immár hatodik alkalommal rendezték meg az Országos Tudományos Diákköri Konferenciák legfiatalabb — marxizmus-leninizmus — szekciójának rendezvénysorozatát. A konferencia megnyitó ünnepségén — amelyet a József Attila Tudományegyetem Auditorium Maximumában tartottak meg — a díszelnökségen helyet foglalt dr. Szilágyi Júlia, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága végrehajtó bizottságának tagja, Szántó Tivadar, a városi pártbizottság osztályvezetője, dr. Székely Sándor, az egyetemi pártbizottság titkára, valamint dr. Dékány Klára, a KISZ városi bizottságának első titkára. A szekció háromnapos eseménysorozatát dr. Leindler László, a József Attila Tudományegyetem tudományos rektorhelyettese nyitotta meg. Beszédében méltatta a tudományos diákkörök kutatómunkájának jelentőségét, hangsúlyozta, hogy e szekcióüléseken résztvevők szakmájukon túli feladatra vállalkoztak. Ezt követően a vendéglátók nevében Papp István, az egyetemi KISZ-bizottság titkára mondott köszöntőt, amelyben jó munkát és sok sikert kívánt a konferencia valamennyi résztvevőjének. Dr. Kahulits László, az Oktatási Minisztérium főosztályvezetője a minisztérium és a marxizmus-leninizmus főosztály nevében üdvözölte a megjelenteket.

A köszöntő szavak után dr. Halay Tibor, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatóhelyettese tartott előadást, amelyben tájékoztatta a hallgatókat hazánk politikai, gazdasá-

gi és társadalmi fejlődése szempontjából kiemelt jelentőségű társadalomtudományi kutatási témákról, valamint a kutatás módszertani kérdéseiről. Elemző előadásában figyelemre méltó témajavaslatok is elhangzottak, amelyek további segítséget nyújt-

teket adtak át. Az ugyancsak ebben található, a dolgozatokról készült rezüméket tartalmazó kiadvány sok segítséget nyújtott a vitaközvetítéshez, hiszen így az egyes alszekciók hallgatósága már nem teljesen felkészületlenül következhet az ismertetésekkel. A konfe-

A marxizmus szekció megnyitóján megjelentek dr. Leindler László, a JATE tudományos rektorhelyettese köszöntötte

hatnak a marxizmus-leninizmus diákkörök elméleti munkájához és kutatásaihoz.

Az ünnepélyes megnyitót követően április 6-án, délután kezdte meg üléseit az OTDK Marxizmus-Leninizmus Szekciója. Feltehetően említést és dicséretet érdemel, hogy a konferencia szervezői (más szekciókhoz hasonlóan) egy izléses csomagocskában minden résztvevőnek és érdeklődőnek tájékoztató programfüzet-

rencia színhelyén rögtönzött „információ-szolgálat” pedig a Bölcsészettudományi Kar épületében való tájékozódást könnyítette meg.

Tudományos igénnyel

Az ország csaknem minden tájáról idesereglett, 250 dolgozatról négy alszekcióban — politikai

(Folytatás a 2. oldalon.)

A sikerek titka

(5. oldal.)

Amikor rádiónk is volt

(7. oldal.)

A főiskolások sportjáról

(7. oldal.)

...hogy igazi érték a tudás legyen

Részletek A felsőoktatási intézmények szerepe a hallgatók tudományos szemléletének kialakításában című, a XIII. OTDK megnyitóján elhangzott előadásból

Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciák jó lehetőséget adnak arra, hogy lemérjük, mennyire haladtak hallgatóink a kötelező tananyagon túl a tudományos gondolkodásmód elsajátításában. Azt, hogy ebben a felsőoktatási intézmények mit és hogyan tehetnek, részletesen kifejezteni igen nehéz feladat lenne, mert nagyon sok összetevő játszik szerepet a hallgatók tudományos szemléletének kialakításában. Gondolhatunk itt objektív és szubjektív tényezőkre, elemezhetjük igen lényeges hatását a tananyag, az oktatói karnak, az oktatási formáknak, előadásoknak, szemináriumoknak, az egyetemi, főiskolai képzési rendnek, szervezetnek, a diákköröknek, kollégiumoknak, a nevelési formáknak, azok tartalmának, a tudományos világnézetnek, a felsőoktatási idő alatti kultúr- és sportéletnek; a bevezető középiskola szerepének; annak a társadalmi közegnek, rendnek, amelyben mindez történik, azaz elemezhetünk szocialista társadalmi rendszerünk hatását; azon társadalmi rend szerepét, amely a történelemben először biztosította minden tehetség számára a feltételeket ahhoz, hogy az munkával, akarattal ki is pontakozhasson. Nem véletlenül hangsúlyoztam, hogy ehhez munka kell, kemény munka, mert sajnos az egyetemen a bekerülés után többen megelégednek arról az alapigazságról, hogy munka nélkül nincs eredmény; a képesség, tehetség egymagában az egyetemen már a jó eredmény eléréséhez sem elegendő, nemhogy az eredményes kutató munkához.

Az elmondottakon kívül még nagyon sok tényező játszik szerepet a tudományos szemlélet formálásában és mindezek egymással is a legkülönbözőbb kölcsönhatásban vannak. Ezért meg sem kíséreltem a részletes elemzést, sokkal szerényebb célt tűztem magam elé, csak annyit, hogy röviden, néhány kérdésben — amelyek a fiatalok tudományos képzésével kapcsolatosak — megpróbáljam összeszedni saját tapasztalataimat és elmondjam, hogy esetenként azokból milyen következtetéseket vontam le.

Képzés és igény

Ismeretes, hogy bármilyen szintű felsőoktatási képzés, illetve intézmény célja, hogy hallgatóiból sokoldalúan képzett, kommunista szakembereket neveljen. E célból a legkorszerűbb ismeretek nyújtására és bizonyos szintű tudományos szemlélet kialakítására törekszik. Célja, hogy a végzett fiatal diplomások alkotó módon tudják leendő munkakörüket el-

látni, hogy képesek legyenek a gyakorlatban jelentkező feladatok önállóan megoldani. Mint mostanában oly sokszor elhangzik, még az egyetem sem törekszik, nem is törekedhet arra, hogy befejezett és egy egész életre szóló tudást adjon. A tudomány és a technika minden területen olyan mértékben fejlődik, hogy az a szakember, akiből hiányzik az új tudományos eredmények megismerésére és alkalmazására a szellemi rugalmasság és igény, az önkéntesen elmarad. Ezért igyekszik minden felsőoktatási intézmény az önképzés képességét és igényét beoltani a hallgatói táborában. Ez rendkívül fontos feladatunk. Ezt a diákkörös hallgatóknak talán már felesleges is hangsúlyozni, hiszen ők ezt már olyannyira felismerték, hogy ki-ki már másod-, harmadéves korában a kötelező egyetemi képzésen túli feladatot is vállalva bekapcsolódott a tanszékeken folyó tudományos munkába is. Ez az önkéntesség, és az, hogy ezek a hallgatók tényleg akarnak valami szépet, érdekeset és értékeset tanulni; hogy nem az ösztön-díjat, vagy esetleg csak a következő félévre való továbbjutást biztosító minimális elégséges jegy megszerzése a céljuk, teszi szépé mind önmaguk, mind tanáraik számára a diákköri munkát.

Az alkotás öröme

Azok a hallgatók pedig, akik egyszer megéreztek az alkotó munka örömét, szépségét, azok többé nem tudnak a varázslat hatásából szabadulni, ők soha többé nem kerülnek a csak diplomáért tanulók táborába, mert tudják, hogy a diplománál sokkal nagyobb érték a tudás; és hogy nincs nagyobb öröm az alkotás örömenél. Aki egyszer átéli, hogy fáradtságos munkájának gyümölcse, egy pályamunka, egy dolgozat valamilyen publikált formában saját kezébe kerül, az tudja, hogy ez az öröm bőségesen kárpótol a könyvek mellett, vagy a laborban töltött szép tavaszi estékért is; jelképesen szólva, az első „szellemi gyermek megszületése” a tudomány világában is apává teszi az embert, annak minden örömeivel és felelősségével.

Ezért is tartom nagyon hasznosnak a hallgatók publikálási lehetőségének szélesítését, az Acta Iuvenumokat, a konferenciakiadványokat és hasonlókat.

A kutatás eredményét úgy leírni, hogy az olvasmányos, informatív, lényegkiemelő, a tudomány egészében a helyénlevő legyen, majdnem olyan nehéz, mint a kutatás maga, azt éppúgy gyakorolni, tanítani és tanulni kell, mint a kutatómunkát.

Ennek kapcsán is hangsúlyozni szeretném, hogy a kutatóvá érés igen lassú és hosszú folyamat, amely az egyetemen nem fejeződik be. A rendkívüli tehetségek kivételével — de talán még ők is — ha rövid idő alatt is, de végig járják azt a három fokozatot, amelyet én a kutatóvá váias szakaszainak nevezek és a következőkben szoktam megadni és amelyek közül az első az, amelyet szerintem a jó diákkörös hallgatók általában elérnek tanulmányaik alatt. Ezt én nagyon szép teljesítménynek tartom, de azért szerintem, ez még csak a kezdet a kutatásban, — igaz, jó kezdet.

Fokozatok

Az első fokozat az, amikor valaki felvetett, ismert problémákat segítséggel, irányítással meg-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Szervezetten, felkészülten, színvonalasan

(Folytatás az 1. oldalról.)

niszterhelyettesnek a konferencia résztvevőinek küldött üdvözlését és jókívánatait.

Ezt követően dr. Gáspár László, a KISZ egyetemi szervezetének titkára a SZOTE KISZ-bizottsága nevében köszöntötte az OTDK-n megjelenteket. Felolvasta Szent-Györgyi Albertnek, az egyetem díszdoktorának a diákkörösökhöz intézett üzenetét és sok sikert kívánt a konferencián való szerepléshez.

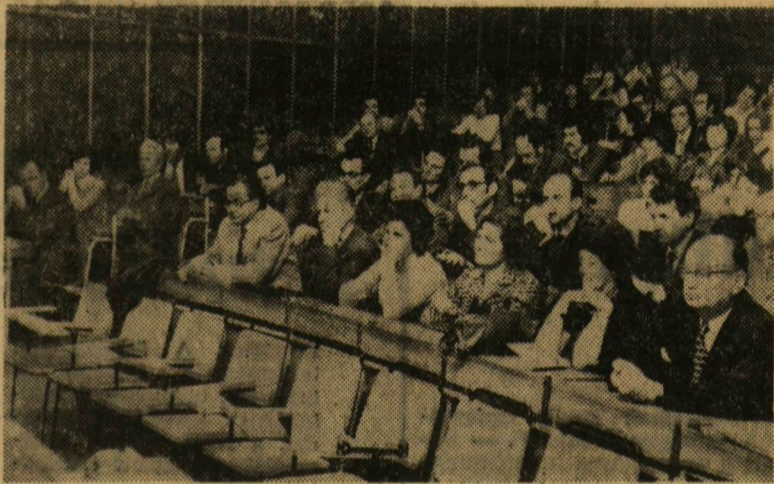
Ezután dr. Minker Emil ismertette a konferencia lebonyolításának rendjét, majd rövid szünet után plenáris előadásra került sor. Dr. Guba Ferenc egyetemi tanár az *izom biokémiai sajátosságai a funkcióit befolyásoló tényezők tükrében* címmel tartott előadást.

„Mellébeszélés” nélkül

Az orvostudományi szekció — amelynek szervezése és rendezése fölött védnökséget vállalt a SZOTE elméleti intézeteinek pártalapszervezete — pergő ritmussal, gazdag programot biztosított a konferenciára érkező 108 tudományos munka szerzőjének. Április 5-én délutántól működött a János Kollégiumban a vendégeket fogadó, eligazító *Kongresszusi Iroda*. Az időben érkezők már a megnyitót előtti nap estején megismerkedhettek egymással — s a programmal. Amiből a Debreceni Orvostudományi Egyetem tdk-sai így időben megtudhatták, hogy másnap reggel közülük kell legkorábban felkelniük azoknak, akik poster-en mutatják be kutatásaikat. *Bihari Erika, Herzeg László, Olubunmi Alaka* és társai április 6-án kora reggel már ott guggoltak, hajladoztak, ragasztottak, rajzszövegetek a Szemészeti Klinika tantermének előterében felállított paravánoknál. Szorgoskodás eredményeképpen a hat debreceni poster időben a táblákra került.

Az érdeklődés középpontjába mégsem ezek a „táblák” kerültek, hanem az előadások. Amelyeknek előadói perenyi pontossággal léptek az előre meghatá-

rozott rend szerint a pulpitusra. A hagyományoknak megfelelően tíz perc állt rendelkezésükre, hogy elmondják tudományos munkáik lényegét, majd azt követően öt perc alatt válaszoljanak a hozzájuk intézett kérdésekre. „Mellébeszélés” nélkül, lényegre törően kérdezték egymást a jövő orvosai és gyógyszerészei;

Az ünnepélyes megnyitón megjelentek egy csoportja

s egyenes, lényegre szorító válaszokat adtak-kaptak. Önállóan. Az előadónak a dobogóról kellett válaszolnia, „súgás, összeheszlés” kizárva — minden nyelven. Mert a munkájukat idegen (angol, orosz, német) nyelven előadókra is ugyanezek a szabályok vonatkoztak. Azzal a módosítással, hogy ők megfelelő szintű idegennyelvi beszédükért jutalom-pontokat kaphattak. S többségük kapott is — megeredemlően. (Kár, hogy az őket felkészítő tanároknak legfeljebb csak az újságíró utalhat ki elismerésként képzeltbeli „jutalom-pontokat”.)

Külföldiek és posterek

A jól sikerült idegennyelvi szerepléseknek persze nemcsak az előadók örültek, hanem a konferencia 18 külföldi vendége, az olomouci, a greifswaldi, a varnai, a pozni, a lipcei és a katowicei egyetemekről érkezett medi-

kusok is — akik egyébként ismertették saját kutatásaik eredményeit is. S mint a velük való beszélgetés során elmondták, nagyon jól érezték magukat a SZOTE-n. Rendkívül hasznosnak, színvonalasnak tartották az OTDK-t. Örömmel jöttek ide, jó hírüket fogják hazájukba vinni: a szakmai programon túl kellemes em-

lékeket a városról, a konferencia résztvevői számára rendezett hangversenyéről, a győpügről. — S azt az óhajátuk, hogy a lehetőségekhez mérten minél többször, s minél nagyobb hallgatói delegációk cseréltetésére kerüljön sor az egyetemek között, amelyeken bemutatathatják egymásnak munkáikat.

Az itteni bemutatások színvonalát jelentősen emelték a jól áttekinthető, esztétikus, a mondanivalót jól illusztráló dokumentációk. A poster-ek között pedig láthatunk néhányat, amelyek a diákok leleményt a tudományosságban is megtartó, tükröző, igazán eredeti ötletre épült. — Alapvetően bizonyult azoknak a hallgatóknak az aggodalma, akik attól féltek, hogy a poster-en nem vált ki az előadásokhoz hasonló figyelmet munkájuk, s ezáltal hátrányba kerülnek. (A díjazottak között végül is szép számmal voltak poster-en bemutatók.)

Mint ahogy a konferencia magas színvonalát is alapvetően minősítette azokat az agályokat, amelyek az évenkénti diákköri találkozások létjogosultságát vitták. A kialakult, jó hagyományokra épülő orvostudományi tdk-munka mostani seregszemléje azt bizonyította, hogy az intenzíven tevékenykedő leendő orvosoknak, gyógyszerészeknek évről évre van mivel kiállni egymás és a bíráló bizottság elé. S egyszersmind arról is tanúbizonyságot tett, hogy orvosegyetemünknek vannak oktatók, akik fáradságot nem sajnálva irányítják a diákkörösök munkáját. Törődvén arra, hogy a hallgatók tevékenységük során is, a tdk konferenciákon is „életközébe” mozogjanak. — azt és úgy végezzék, amire „felölt” orvosként, kutatóként” szükségük lesz.

A lehetőségekről

Ez derült ki egyébként a diákköri tevékenység időszaki kérdéseiről rendezett fórumon is. Ahol a jelenlévők valamennyien egyetértettek abban, hogy a legszínvonalasabb diákköri dolgozatoknak, eredményeknek publikálási lehetőséget kell találni. A legjobb munkát végzőknek, a kiemelkedő képességűeknek pedig — amint ezt a KISZ KB által vitára közreadott dokumentum is megfogalmazza — további kedvezményeket kellene biztosítani (pl. rutin jellegű gyakorlatok alóli felmentéssel, orálatogatási kötelezettség elengedésével, esetleg kutatónap biztosításával). Szó esett arról is, hogy a diákköri dolgozatokat továbbfejlesztve minden egyetemen lehetővé kellene tenni, hogy a rektori, egyetemi pályázatokra beadhassák. A jelenlévők érdemben nem vitatták az előterjesztésnek olyan — nyilvánvalóan jónak minősített — megállapításait, miszerint például szükséges a tdk tanácsokban az oktatók és a hallgatók képviselőinek jobb együttműködése; a tdk körjellegek erősítése; a külső kapcsolatok továbbfejlesztése, a más típusú felsőoktatási intézmények diákkörei együttműködésének, a termelő üzemekkel, kutatóintézetekkel való kapcsolattartásnak szükségessége. Az egye-

mek diákkörének vezetői megállapítottak viszont ezen a tanácskozáson, hogy a következő konferenciát a Semmelweis Orvostudományi Egyetem rendezze, jövőre.

Eredményeink

Az idei, szegedi rendezvény-sorozat zárására április 8-án este került sor. A konferenciát dr. Petri Gábor, a SZOTE rektora értékelte, elégedetten nyugtázva, hogy az jól szervezett, a hagyományokhoz méltóan magas színvonalú és eredményes volt. Használóan nyilatkozott a zárónapszéken felszólaló dr. Tóth Erzsébet, az Egészségügyi Minisztérium tudományos tanácsadója is. A delegációk vezetői pedig ismertették az eredményeket, a zsűri döntése alapján bejelentve, hogy kik kaptak az összesen 104 000 forint jutalommal járó díjakat.

Örömmel jelentjük, hogy a SZOTE hallgatói méltó módon képviselték az erős mezőnyben alma materüket, s a szegedi diákköri mozgalom két és fél évtizedes hagyományait.

A KISZ KB és az Oktatási Minisztérium fődíjat nyerte el Garamszegi Mária V. éves orvostanhallgató.

Az Egészségügyi Minisztérium és a konferenciát támogató intézmények, vállalatok I. különdíjat nyerték: Dux László V. éves, Hudák János VI. éves, Varga Tamás és Hegedűs Gyula IV. éves, Dux Ernő VI. éves és Dux László V. éves, Komoly Sámuel és Bozoky Béla VI. éves, Szekeres Zsuzsanna V. éves, Pataczka János V. éves orvostanhallgatók, Kókóvay Katalin államvizsgás gyógyszerész, Guba Eva és Raduly Klára IV. éves gyógyszerészhallgatók.

Az Egészségügyi Minisztérium és a konferenciát támogatók II. különdíjat kapták: dr. Remák Géza orvos és Holczinger Gábor VI. éves, Vécsei László IV. éves, Holczinger Gábor VI. éves orvostanhallgatók, Hollós Anikó államvizsgás gyógyszerész, Varga János IV. éves, Czako Anikó és Huri Anikó V. éves, Faragó Mária és Forster Tamás IV. éves orvostanhallgatók.

SZ. M.

(Folytatás az 1. oldalról.)

old. Már ez is igen szép, értékelendő alkotás.

A második, amikor ismert problémát oldanak meg segítség nélkül; iródmázás, kísérletezés útján, önállóan.

A harmadik, amikor valaki már arra is képes, hogy érdekes, hasznos, a tudomány belső logikájából, vagy gyakorlati szempontból lényeges — a legjobb esetben mindkettőt egyetítő — problémát észrevesz, felvet és önállóan megold.

Természetesen mindhárom fokozaton belül számtalan változat van, a probléma, a módszerek mélysége, a szükséges ismeretek volumene, az iródmázáshoz szükséges nyelvismeret stb. terén. És valaki majd csak akkor érezheti igazán kutatónak, tudósnak magát, ha a harmadik fokozat szerint is képes tudományos munkára.

Az a négy-öt év, amit a hallgatók a felsőoktatási intézményben töltenek, és amely évek életük leghasználhatóbb éve, amikor a legtöbb terhelés elviselésére, tanulás, munka elvégzésére képesek, ezt az időszakot maximálisan ki kell használni minden szempontból. Aki ezt nem teszi, az nagy árat fizetve később bánkodik a kihasználatlanul vagy csak alig kihasznált egyetemista, főiskolai évek „elpazarlása” miatt.

Az említett és ehhez hasonló feladatok megoldása sok időt, energiát köt le, lemondást követel az embertől. A kutatói pályához, az arra való felkészüléshez, tartós bátorságra van szükség, mert a pálya egész embert követel, sok, a mindennapi életben szórakozásnak, örömeinek nevezett dolgokról kell lemondania, de hangsúlyozom, nem a művelődésről, egészséges testmozgásról, ezekről nem szabad, nem lehet lemondani, mert mindkettő szükséges, ezek elősegítik a tudományos munkát. Az viszont tény, hogy a szakmaszeretet, a tudósi pálya legtöbbször anyagi lemondásokkal is jár; de ezekért igazán öröme adnak kárpótlást.

A tudományos kutatás, a legértékesebb szellemi erőfeszítés eredménye, a tudományos alkotás öröme; hogy valamivel sikerült hozzájárulni az emberiség közös

...hogyan igazi érték a tudás legyen

szellemi értékeihez, hogy marandókat alkottunk, ez igazi fel- emelő élmény. A tiok fellátásának esodája minden más öröm- nel nagyobb boldogságot ad; s ezért érdemes vállalni ezeket az ún. lemondásokat, ezt az életpályát. De csak olyanoknak, akiket nem a szabad, kötetlen munkaidő, a felsőoktatási intézményekben levő kisebb óraszám, s hasonló csábítanak, mert aki ilyen szemlélettel kezdi az oktató- kutató pályát, az hamar rá fog jönni, hogy őt az alkotó közösség nem veszi be, hogy itt nagyon sokat kell dolgozni, s akinek a kutatás önmaga nem öröm, annak ez a pálya kegyetlenül nehéz, fárasztó lesz.

Az oktató vonzereie

Pár szót szeretnék arról is szólni, hogy szerintem, leggyakrabban hogyan történik az egyetemeken, a főiskolákon a szűkebb szakma, az egyéni kutatási téma kiválasztása.

Meggyőződésem, hogy ahol vannak igazi egyéniségek, kiemelkedő tudósok, azok körül igen hamar kialakul egy olyan munkára serkentő alkotó munkahelyi légkör — hosszabb távon tudományos iskola — amelyet a hallgatók is megéreznek; ez az őszinte légkör, a kiváló oktatók varázssos vonzereje, az ő szenvedélyes munkaszeretetének átragad a hallgatókra és őket is magával viszi.

Ilyen tanszéken nincsen gond az utánpótlással, a valódi munkát végző diákköri létszámmal. Sőt, gyakran a fordított probléma lép fel, ugyanis túl sokan akar- nak ilyen oktatók mellett dolgozni. Ehnek a problémának a megoldása sem egyszerű feladat, mert egyetlen oktatótól, kutatótól sem várható el, hogy ne szölgjön szeretett, kutatót témája szépségeiről, hogy ne érdekesen, vonzóan adjon elő. Egyetlen megoldást látok ilyen esetekben, azt, hogy a kari, főiskolai vezetőknek ilyenkor maximálisan törekedni kell a társtanszék személyi megerősítésére, a versenyképesség biztosítására. Bár, mint mondtam, az senkitől sem várható el, hogy sa-

ját kutatásai ellen szölgjön, de az is meggyőződésem, hogy a hallgatók reális tájékozottsága a témaválasztás előtt jelentős mértékben szükséges, főleg a népgazdaságilag fontos, ún. kiemelt témák jelentőségére kötelesek az oktatók a hallgatók figyelmét felhívni, még akkor is, ha az nem az ő területük, mert a tehetségek helyes pályára irányítása — minden nehézséggel együtt is — sokkal egyszerűbb feladat, mint már kialakult kutatási profilokon idősebb korban változtatni. Ez nemcsak oktatói, hanem emberi, becsületbeli kötelesség is. Előfordulhat, hogy a lehetőségek ismerete ellenére egy-egy hallgató akkor is kitart bizonyos téma kutatása mellett, ha tudja, hogy az az nem juthat kutatóintézetbe, vagy egyetemre, ilyen esetekben már nyugodt lelkiismerettel segíthetjük, sőt kötelességünk segíteni a fiatal kutatót munkájában.

Azt gondolom, hogy az extenzív fejlesztések időszakának lezárulásával, amely már napjainkban egyre jobban érezhető hogy bekövetkezett, a fenti változat nem is lesz olyan ritka kivétel, mint jelenleg és az ilyen kutatók fogják majd a magasabb képzettségű káderutánpótlást szolgáltatni, feltéve természetesen, ha addigra az egyetemi fizetések már nem lesznek elriasztók. Ugyanis az, hogy ma egészségtelenül szűke az egyetlen káderutánpótlás forrás az ösztöndíjas gyakorlati rendszer, szerintem, szintén elsősorban anyagi eredetű probléma, amelyen feltétlenül változtatni kell, mert így a gyakorlati élettel való kapcsolatot egyik nagyon lényeges léncszemét veszíti el a felsőoktatási képzés, a gazdag tapasztalatokkal visszakerült oktatók eleven élményanyagát.

Ki szeretném említeni — aktualitása miatt külön is — az ún. KK-munkák megnevezését szerepét, ugyanis az új KK-rendelkezések abba az irányba hatnak, hogy a tanszék tudományos igényű vállalkásaiba elsősorban a hallgatókat vonják be. Ez egy új lehetőség, amire a tanszéknek és a hallgatóknak egyaránt fel-

kell készülni, és azt a hallgatók tudományos szemléletének formálására is fel kell használni.

Mértéktartás és optimizmus

Ennek kapcsán arról is szólni szeretnék, hogy a hallgatók tudományos munkába való bevezetése terén a fokozatosság elvét betartva — ezt természetesen a hallgatók képességeihez mérve — de mindig valódi, érdekes problémát kell kitűzni feladatul. Nem szabad alproblémákon, laboránsi munkán tréningeztetni a fiatal tudósjelölteket. Ugy, ahogy egyetlen igazi kutató sem lehet tekintélytelőtlen a tudományos kutatómunka során, úgy a hallgatókat sem szabad arra nevelni, mert aki már azért lemond a kísérletről, a próbálkozásról, az eredmény reményéről, mert X-Y-nak nem sikerült azt megoldani, az eleve harmadosztályú kutatóvá degradálja magát. Tudományos munkát eredményesen csak helyes mértéktartással párosult optimizmussal és hittel szabad végezni és arra kell nevelni tanítványainkat is.

Ugyancsak ismételt hangszólyozandónak érzem azt, hogy a tudományos munkához a tisztá fej, az eredeti gondolatok, az eredetiség, a tehetség nagyon kell, de még ezek sem elegendők itt, nem szabad megelégedezni a rendszeres tanulás, iródmázás, a mindennapi apró munka szükségességéről sem, mert ezáltal szélesedik a látókör, tárulnak fel a mélyebb összefüggések, a tudományban meglevő fehér foltok, leggyakrabban így jutunk megoldandó érdekes problémákhoz. Így, rendszeres munkában ezódik, nemesedik a tehetség; válik igazi értékkel!

Lehetőségek

Mint korábban mondtam, nem szándékozom mindazokkal a lehetőségekkel foglalkozni, amelyek révén formálhatjuk, alakíthatjuk a hallgatók tudományos szemléletét, de a közvetlen oktatónál fogva személyes kapcsolatban kíván, amit döntő jelentő-

ségűnek tartok, a fő, az alapozó előadások, a speciálkollégiumok, szemináriumok és kiscsoportos oktatás, a már nemzetközileg szélesedett tudományos diákköri mozgalom ezek olyan fontos lehetőségei, amelyek — még ha jölmertek is ezek a lehetőségek — hogy ezek feltétlenül megérdemlik, hogy legalább felsorolásszerűen szölgjünk róluk, hogy kiemeljük rendkívüli szerepüket a tudományos munkába való bevezetés terén. Ugyancsak szólni kell a szakkollegiumok, az Eötvös Kollégiumok igen figyelemre méltó eredményeiről éppúgy, mint a különböző tudományos társaságoknak a hallgatók közt kifejlesztett hasznos tevékenységéről, amelyek azt is elősegítik, hogy az érdeklődők már hallgató korukban bekapcsolódhassanak a tudományos közéletbe. Természetesen, e terén az oktatókra, tanszékere még egyaránt nagyon fontos feladatok várnak.

Összefoglalva, a számos kisebb-nagyobb probléma ellenére is, őszintén megállapítható, hogy felsőfokú intézeteinkben jelenleg is megvannak az objektív és szubjektív feltételek az eredményes oktató-nevelő és tudományos munka végzéséhez; oktatóink értékes munkát végeznek, sokoldalúan segítik a hallgatók képességeiknek minél szelesebb kifejlesztését, speciálisan a tudományos szemlélet kialakítását is; hallgatóink többsége pedig becsülettel tanul, képezi magát, eredményesen készül leendő élethivatására.

A tudományos diákkörökben aktívan tevékenykedők, főleg az országos konferenciára is bejutott dolgozatokat készítő hallgatók pedig eredményesen ismerkednek a tudomány szépségeivel; és ha nem is lesz minden résztvevőből kutató, világhírű tudós, számukra sem lesz hiábaválgó a diákkörökben eltöltött idő, mert a tudományos munka nagyfokú rendszerességre, kitartásra, szivós munkára nevel; itt megtanulják becsülni a munkát, megismerik az alkotás örömeit; és mindezek az erények bármilyen más munkakörben is hasznosíthatók.

Bátran állíthatjuk, hogy a KISZ húszéves gazdag eredménylistáján is méltó helyet foglal el a tudományos diákköri mozgalom kifejlesztése.
DR. LEINDLER LÁSZLÓ